

Киэн бырааптар бигэ мэктиэлэрэ— Ийэ дойдубут модун күүнэ үүнүүтүгэр

Түмнүүччүлэр бэлэхинэрэ

У. М. Аумев салайар интернациональ састааптаах тутар биригээдэ. ССРС Конституциятын түбүн көрсө «Сельхозтехника» хабаруу уһанар сыааһы тас дьон-тон үлэс кыллар. Манна каменщиктар иин-бии Му-са уонна Якуб Аумештар, ашкени Хирза, электросварщик Борис Золотарев, ордуу омурутулаахтык үлэстөөлөр. Барыта 134 тым солк-үлэ толорулуун-на. Спикер, инженер, эдэр коммунист В. Н. Кривошапкин таппа.

Спикертар: дьон уопсай көстүүтэ; тутарчылар (хараатан) М. В. Бекер, Б. В. Золотарев, Я. М. Аумев, М. А. Аумев уоп-на продиб А. П. Захаров, П. Окочешников фотота.

ҮЛЭ ДЬОНО СЫНЬАНАЛЛАР

«Чурапчы» совхоз раб-чайдара Советский Консти-туциянан бариллалыт. Бы-рааптарынан туһанан хам-тар сыһыаналларыгар профком улахан болгомоту-тун тууар. Үлэ дьонун сыһыаналлары тэрийин, күүс-үөх муһунууна өссө таһаарылаахтык, көхтөөх-түк үлэниилэрин хаач-чийим, дууобууларын арааччылааһын — билиги биир сүрүн абзаһынан.

Совхоз рабчайдара тма хаһаайыстыбатын үлэит-тэрин профсоюзунан барил-лар босхо туристическай уонна курортнай-санатор-най путевкаларынан туһа-ныаһа сым ахсын ал-баан ийэр. Дьон сыһыа-ныа бу көрүгүн улахан-нык бийирээтилэр. Путев-каларынан, туох-ханнык иһиннэ, үлэс үрдүк көр-дөрүүэри ситиспит бас-тыһары хааччылаах бо-роодогу тутуулар. Онон үлэиттэри республика, дойду тас өттүгэр сыһыа-ланга ытыгы — социали-стическай куоталаһы кы-һылаахтарын көрүлэһин көрүннэрттэн биирдэстэр.

Быйыл босхо путевка-ларынан 10 киһи араас сир-дэргэ туристаан, сыһыа-нан кэллэр. Кинилэртэн сорохторо быраатты социалистическай дойдугар тахса сырыттылар. Хо-лобур, Арыылаахха сайын ахсын өтчүттэр эвено-лары сатабылаахтык сала-йан эбэх өтү сороуонка-лымр Дмитрий Лукьяч По-пов ГДР-нан, Чехослова-киянан күүлэйдэн, киһи-спринт талэһийэн кэллэ. Оттон фермада үһүс сы-лын хаалан үлэнииргэ ба-чыны көтөхтүт Сылан манныксыт пырыттар

Идежда Дьячкова, Ми-рин Алитова, Зинаида Писова, Марина Никито-рова уонна Анна Носови-цина нуут устарты Поляна нуурагарын көрбүттэрэ бу быраатты дойду дьон-сөргөтүн туһунан ум-нулубат үтүө-ойдобулаах кэлбиттэрэ. Эмэ ити кэмгэ сэрин ветераннарын болоро билиги дойдубут стеницатыгар тийэ бара сыдыбыта. Сотору ок-ки бастыг үлэит дойду ИХСРС-тар ытырга бы-лаһылаабыт. Итинн таһы-нан быйыл 10-тан тахса киһи анал курорттарга, са-наторийдарга элтиһилэр.

Сыһыаналы тэрийини араас формалаан ытыах-ха сол-Холобур, быйыл саас Улуу Кыайы 40 сылыгар аналлаах куот-лаһы эстафетата үлэ кол-лективтарыгар улахан с-гэриини үскөһүтэ. Эс-тафетта совхоз фермаларын барыларын халпыта. Проф-союзнай уонна комсомоль-скай группалар тэрийини-рини хас биирдик кол-лектив сэрин ветеранна-рын чистэһийиһэ актив-найдык кыттыбыта, анал концердары көрдөрбүтэ. Дьон сыһыаналы тэри-йингэ ордуу үчүгэйдик Ой-бон Күөл ферматан проф-союзнай уонна комсомоль-скай группалара үлэс-бүтүтэ билиһэмнэ.

Үлэиттэр сыһыаналы-рын тэрийингэ ытыллар үлэстэр, биллэн турар, ити-нэн эрэ муһурдамматтар. Бу улахан суолталаах дьомоһу сүрүннээһин күн-нэтэ болгомоту эрийэр.

Н. МАКАРОВА,
«Чурапчы» совхоз проф-комун председател.

Күүтүүлээх күндү киһи

Оройуоннаары сибээс үлэһин Чурапчы интерна-ционалыгар улаастаһын, почтафонната К. Г. Ма-настирениа — коллектив киһи туттар бастыг үлэһитэ.

Киһи ССРС XXVII съез-дин көрсө 27 ударнай де-кадаларга, социалистичес-кай куоталаһыга кир-сэн, ордуу дьулурдаах-тык, кыһамнылаахтык үлэһип.

Кэтрэ Гурьевна уон биирсе пятилетка саала-һаарыттан нэһилиһинэрэ сибээс араас өгөдөрүө өгөһөн 6450 солк. дохуо-ту кыһаран бтас сыл-лаары сородуһун боддо-вун иһиннэ, ССРС Консти-туциятын күнүн көрсө, толордо.

Сибээс бастыг билигин кэлэр пятилетка суотугар үлэһин эрий. Бу ураты кыһамнылаах, дьонго иһиннэ, эйбэс сыһамныах кыһамныа — уластатан и олохтоохторугар маады күүтүүлээх күндү киһи.

С. ДЬАЧКОВСКАЯ,
сибээс үлэһин ачальнига.

КӨМӨ УЛААТАР, КЭНГИИР

Партия уонна правитель-ство советская дьон оло-хун уйгуутун салгыы үрдэ-тингэ ахсаабат кыһамны-ларын уураллар. Көнники сыларга эбэх олохтоо-х кыһаларга государственнай көмөү күүһүрдэр дьаһал-лар олохх киллэриннэ-лэр, аһардас ийэлэргэ кө-мө улаатыннарарынан, кырдааһынан уонна ин-валидһоһунан пенсиялар кээмэйдэрэ үрдэтиһинэ. Үлэһипр дьобурдаах пен-систердэр уонна кыра өрө-лөрдөөх дьахталлар обще-ственной производствона кытталларыгар ордуу та-быгастаах усулдоһууа үөс-көһүлүннэ.

Улахан болгомото үлэһипр дьобура сүөх дьон олохто-рутар, кинилэри пенсиянан хааччылаһы салгыы түп-сарына уурулар. ССРС Киһи Комитета, ССРС Ми-нистрдарын Советта уонна ИСБКС «Ситэтэ сүөх хааччылаһылаах пенсио-

нердар уонна дьон-кэргэ-тэр материальной олохто-рун уйгуутун түпсарын, аһардас гражданныр түс-түгүтүгэр кыһамныны күү-һүрдүү бастагы учурат-таах дьаһалларын туһу-нан» быйыл мам ыйыгар ылыммыт уураахтарыгар эбэх сапа уларытылар көрүлүннүтэр. Чуоллан, быйыл сэттиннэ 1 күнүт-түн инвалидһоһунан уонна иитэр киһилэрин сүтэрбиттэринэн пенсиялар алын кээмэйдэрэ үрдэти-лэ, уоптан тахса сылаа-һыта ыйга 60-га дьарн солк. кээмэйикан' рабчай-дарга, сулуусулаахтарга уонна кинилэр дьон-кэр-гитэригэр аһаммыт пен-сиялар билигин майты-нык үлэстэһтэр пенсия-лары таһыныгар туһа-нылаа. Итинн таһынан эмэ ити болдохтон сага-лаан кырдаастарынан пенсия ылар көлхөһтөөхтөр пенсиялара ыйга 28 солку-баһын 40 солкубаһа дьа-

ри үрдэтиллэр буолла. Онон билигин оройуонмутугар сэттиннэ 1 күнүттэн 322 колхознай, 341 государ-ственной пенсияларга эби-лиһилэр өгөһүлүлөөхтөрө.

Иитэр киһилэрин сүтэр-биттэргэ пенсиялар маннаах кээмэйинэн талонүөхтөрө: үс олохтоох — 60 солк., икки олохтоох — 40 солк., биир олохтоох — 25 солк.

Олохтоох Советтар ис-полкомнарыгар ордуу на-дйар аһардас пенсионер-дарга олохтоох бюджет үбүн суотугар пенсияла-рыгар эби төлөбүрү олох-тутуу быраап берилиннэ. Эби төлөбүр кээмэй пенсиялар дьоннээх ма-териальной балаһыаньа-ларын учуоттаан олохтоо-хтоох. Итинн таһынан пенсия ханнык да көрүгүн ылабт аһардас гражд-ныр ыйлааһы пособиеларын кээмэй 30 солк. дьарн үрдэтиллэ.

Т. СИВЦЕВА,
райсовет исполкомун
социальной харалтага
отделын сибидисейа.

ИСТИН КЫҤАМНЫЫ ТУЛАЛЫЫР

Егор Афанасьевич Марков, бочуоттаах сынһаалаһыга тахсар сааһын туолбута эрээр, 27-с сылын автома-шина рулугар олорор. Ийэ дойду көгүлүн уонна чиз-нин иһин охсуспут буйун Аба дойду Улуу сэргитин II степеннээх орденынан, хас да бейбуйу медалларынан наһараадалаһыта.

Сэрин, үлэ ветерана бу мурдун нэспир:

Албан ааттаах Совет-ская Армия көскөтүгэр 1944 сыллаахха, 18 сааһар сымдаан, ытырыллыбытым. Милитеттик эһим. Кооп-тунскай армияны үлүрү-үдүтэ кыттан «Бейбуйу үтүөдэрин иһин» медалы-нан наһараадалаһытам. Хаан-уруу партиябыт, Советская правительство сэрин ветераннарыгар ура-ты болгомоту уураллар. Ону күннэтэ эппинэн-хаан-мынан бтас сылдьабын. Бийнэхэ сыл ахсын 15 үлэ күнэ уопусулааһыгар эби-нараллар. Быйыл ол суоту-тар Милетай — Брест — Москва маршрутууан күү-

лэйдэн кэллим. Суолун ороскуотун үлэһипр эсех-лум профкома уйууна. Хас да төгүл ыраах сирдэргэ олохсуйбут оролорбор, сөн-нөрбөр күүлэйдим бара сылдьабытым. Онуоха айа-һым ороскуотун аһардын-тан государство төлөбүтэ.

Оттон дьон-сөргө болго-мотуун, бочуоттааһынын аа-ропорха, маһаһыныга, ба-һыһаада, аптекада — ханна барытыгар күн ахсын көр-сөбүн. Ол күүсүр күүс-абар.

хөстөр, бейб өтөк, физ-аа... — киһи дьадыһыра барыта баалара. Ону би-һирээн быйыл саас эмнэ босхо путевканан Алааах-пар өссө төгүл эмтэнэн кэллим.

Оттон илэрээ сыл проф-союзнай путевканан Бу-ринияда сүбүнч маһаһы-рын эһипр күүрөкка сыһаммытым. Онон ба-рыта үс сыл сүбүрүчү баһаһынан эһипан до-рубуһаа улаханых тү-бүстэ.

Оттон итин буолгон са-таһыт дьаһыт: сайлыы-лаах социализм Конститут-циятын сирдык күнүн ап-ныгар олорбүт эбөөт!

торутунэн народнай депу-таттар Советтара буолал-лар. Билигин Советтарга 2,3 мөл. депутаттар, 30 мөл. активистар үлэһип-лэр.

СЫЫППАРАЛАР уонна ЧАХЧЫЛАР

© Билиги обществобыт та буолар. Бүгүн киһи политической систематын кэннэтигэр 18,5 мөл. тах-ядротунан Советской Союз са коммунистар тураллар. Коммунистическая партия © ССРС политическай

Аан дайду
тсэматгыр бэснэдэ **ДЫНГНЭЭХ** уонна
КӨРҮННЬҮК бырааптар

Олоххо чалчлалара саар-
сардамжар, ол эрээри нтэ-
дэйгэргэ үүсгэн түтээнээр
баар буолаллар. Бир өн-
нук түгэн дьонус амери-
канскай куоракка Уэст-
Порк (Пенсильвани
штатка) соторутаарыта
буолбута. Балтарка мый
устатыгар 55 саастаах
Флойд Лан дьон-кэргэн
олорор самлархай кварти-
ратын аанын көкүөнүн-
нук чуумуну ким да ай-
маабатара. Бөрүкүтэ суох
быһыа буолбутун сэрэбэн
маллара полицейскайлары
чыныбытара, ол дьон аа-
ны алыттар. Мустары
халчдайын байэттин, кини
кэргэнин уонна бики
кыһкастарын өлүктөрү сү-
тэллэр. Медицинскэй эк-
спертиза киһилэр бары
эссе-птырдах мыйагар
дээхтэи энэ өлбүтүнүн
быһаарбыта.

Дэлгэжэргэн бүтүүнүү байгынгар тийнхэлтнгар жхска нирчи буалбайки, тахсар, үүт-аги нэсүбэт марахан балаһианньагтэ түрэдбигтэ. Хайлалара марагы үхлэт сүрх буалбугтара биданинзабига, дэуонна күл жхсын эстинни-бастагыны уонна аччыл-тааһыны утары муштутур кыахтарынан охсуһаллары-налар өлөдлөрүн өрдөр-бугтара.

дунан киши саамай сүдүргү үчүн булгуччулаах быраантарын биригдестерин — үлгү быраабы кыаан хазаччыбат кани-талыстическай дойдуга буолла. Бу быраан сүдүргү баар буолуохтаадын курдук сагалаччыларга ити суоҕа хыйдах курдук ирдээннээгин ийи аттаран көрөр ыккалыбат. Оттон анардас АХН-ка арыс молуһунтон тахса официнальдык регистраци-даныт үлгү суохтар баалар. Быстах үлэни булан тыан ылынааччы-лар өссө албахтар. Бил-гини Халбоһуктаах Шүтү-тэргэ барыта 34 молуһун киши «дыадайы кэрбиш-тин» үсүөрүгүр мунсэ-вар, атыннык аттаха, ылынаах өрө салла-рымыр. Көмөттөн көмөт-төр ардааны хаймааттар стра-ничаларыгар өтөн үхсэр киши аймах ирдээнни тө-рүөттэрэ итинниктэр.

Ардаа гэвч баярланта-
рын гэвч саамай ураты
бэлчэтнээ хини маасса-
байн бусдугуун сөп Холо-
бург тэрийн өгүүлэн зө-
төр националь бэлчээ-
нэн агаартаахнын ылан
хуулууд. Уулзхууд

жүрдүн, «хара Америка»
бырдаба суох. Үлэтэ суох

буулуу нэгдэр ортолору-
гар үрүнэрдээр икки
тогуу албах. Бары бүт-
түүн босхо үрдүк үөрэх-
тээһин систематы суруун
быһытынан, нэгдэр ба-
һайтар үтүө өтгүлэригэр
дыһынын университеттар
итизинэ колледжтар ааи-
нара салбылаахтар. Бөрт
арыйах дыһа-кэргэн арэ
түөрү смд устата үрдүк
үөрэх заведениетыгар үө-
рэнни иһин смдта биэс-
төн тыһыанчагаан тахса
доллары толүүр кыах-
таахтар. Үөрэх иһин орто
төлөбүр, американскай бэ-
чээт дэһиһиһидэ итинма-

Од зороор АХШ-ха, индеецтэр кытта тайжаа-тахха, негрдар өссө өрдүк балаһыанни алаахтар. Индеецтөр быраһытара адыс сирэйэ-хараа суох сиргэ-буорга төнөннэр. Төрүт-уус американецтар алгар-дара көрүгэ үлээдэбэттөр. Балтараа мөлүйүөн амери-канецкай индеецтөртөн би-нийэр үгүсээрэ үүрүлү-бүт резервацияларыгар хоргуйуу уонна араас ма-рыһалар сабардымыллар. Хө-лөбүр, кинилэр салгыт-нан мадьымылара үрүүч-пөрдөөрөр арыс тогул ээ-бэх.

Көптеген сыяларга АХШ-ка өссө бири агавастанар

бэлэх туршлагын улаатан
пир, Ой-Латинескай Аме-
рикийн дөйдуларьттан то-
руулгахтар, Кинилэр эх-
сэмийн 17 малхүйтэнни
тахса кини. Үсэ үйтс
дым-көргөшнүүд дьадайыа
оошныадай, тэбэмиан
алын стүүгэр өдөрөр.

[illegible]

Миндүүрн сүх чухлы-
дир АХИП-ха уонна итин
бас-көө капиталистическай
дойдуларга сокуоннарын
биллэриллиһэт күһүн бы-
рааһаах эбигэ зыяахтара

тар албаснааһынтан аты-
на суохтарын көрөһөһүл-
лэр. Буржуазнай общество
билэни дараа, калар ди-
оттүгэр үлэһиттэри үлэрэ,
босхо аһыһыһа уонна үө-
рөнэргэ, дьаһара-уокка
дыһтаар, быраһтаранан
хааччылар аһаар суох.
Ол үрдүккэ ардаһыһа про-
паганда XVIII-ы уонун
түһү сүөһүлүктөрүн бэл
дойду үрдүккэ кииһи бы-
рарытарын харыстааччы-
лар быһыһыларын көр-
дөрө сатаһыһыһа сирэй-
хараа суох салгыар, ол-
төн үлэһиттэр быраһта-
рын биллэрэр аһаһи
дыһыһыһыһа хааччыһыт,
социалистический дойду-
лары аһаһи хөһиһа буруй-
дууу.

СЭИИ НК Генеральный секретарь М. С. Горбачев французский телевидению так отреагировал на предложение спикера: «Вина багратарын тухуван боппурус баһишхэ ханниг да уустути суох, баһишхэ бу боппуруска ханниг багратар миастар, ханниг багратар аудиторинга уонна ханниг багратар предста-висселэри кытары дискуссияларга баһишхэ. Бу баһишхэ ардаһы проп-ганданы соруйан суортар уонна нуруоттар этиэхтэ государствалар икки ардыларыгар сыһыаннаһыларын сүүрдөргө туһанылар боппуруска баһишхэ туу этиэхтээхтэ буолар».

В. ВАСИЛЕЦ.
(СССР)

Дабааччылар суруктара

Махтанабыт,
баһыбалыбыт

Кийн сларе—свалору-
гар, ычхаттарыгар. Оттон
он ослуолеттан улахан ту-
туктаах.

Мин ага дайду Улуг саринтын сызларыгар Ийа дайду буи немецдай-фашистдай халайырдыттарган кимүскэспити. Сарин каннивазы кэингэ айлаах олох тутуутугар күүсүнгүрдэхини харыстаабакка үлүсбүтүм. Көлхөз ардахтан ууг ылыатытар буһан-хатан, булугини бичүоттаах сыныаланган абырбуу. Пергамин Марин Алексеевич эмгэ пенсционерта.

Бийиги дала-кэргэн тө-
рүс оёнуу тэртөн улаа-
гшнардыбы. Иккн кыла-
штанган урхат оёлорбү
бэс чехашнатор шдэрэн
бннлаагшлар. Кннлар
ошо оёкумалаа үөрөн
снхларнган тардмэн-
бнлган. Ошон ол адохто-
рун суулун буалаларнган
чмөлөстө.

Бүгүн — Учутал күн. Учутал аялга биниги өб-
ществобытыгар ордук үр-
дүт. Вырааһынныгынан
сйбээстөн уолаттарбыты-
гар механизатор идэтигэр
тапталы итэрбит. Семен
Егорович Федосеевка би-
лиги, гөрөнүтүгэр, икити
нахталытын тиэрдибит.
уонна кири айымныынан
үлэтигэр саага ситиһинээ-
рү баарабыт.

С. И. ГРИГОРЬЕВ.

Дармон.

Хаймат учараттаах
нүмэрэ алтынны 14 кү
нүгэр, чаппыгэр, тахсыгэр

Редактор
А. Е. ЧИЧИГИНАРОВА

Чуранчмытаагы лесонун
на МАС КЭРДЭЭЧЧИЛЭ
налдаар.

Үдэлнэн бугалаа тар нэ
дүн хэлсэтинг.

АДМИНИСТРАЦИЯ.

Бахад, селсоветын
исполкома, Чыаннара
отделениетын салаата-
та колхозунай тутуу

ПЕРМЯКОВА
Татьяна Афанасьевна
Удмуртская государственная
инженерная академия
Кергасовская, 60
Актюбинская область
Кергасовская, 60

Танттыр кэрэнич,
ийэбит, эбэбит, аймах-
ныт үлэ ветерана
ПЕРМЯКОВА Татьяна
Афмасыевна
Наракан харыыттан өд-
бутун, курутуулан турар,
иһиттисэрэбит.
Кэргэн, оҕолоро, сиэн-
нэро, аймахтара

Ийэ дьоло-
оҕолоругар

Ийэлэр— нуруут каскы-
лын түстүүр, дьа-кэргэн
ара уотун арагаччылаар
май, күндүтэн-күндү
дөөмүт, Бийиги дойдубу-
ттар көнөөк кылаар
ка глэни уолна оёнуу ха-
мсаагыгга көккө дьа-
кылаар өлөхкө киллэрилин-
илэр. Ити бийиги алдох
өдөлөх ийэлэрбунтар, өдө-
лөрүн улаатыныраан дьа-
дох өлөх суусугар тайаа-
раллыгыгар кыабы үөгкөт-
кө.

Герой-ийн Зинаида Ивановна Красильникова өөрдөхөжсүх-сэмэй үлэвит, общества түбэллэх дьон бусыг үлээтэн эрэллэриттэн үөрүн үөрэр. Адыс адыгых сылларгыт айаларын ууда кониүт быгырымыс кудуу кырачааннарта үтүстэрэ хайын-үйэ орут куолааны бүтээн дымлэриттэн-усттарыттан тасэ хийн үөрэх, үлэ арытар үлээннэр. Улахан кыс Дора Алданнаарты медиканы сэй үлэиндега фельдшер үлэнигэр үөрөнэр. Василий — «Иммунология» учас улаы бастыг шофера Александрва Ленинград нуу

рат заводтарыттан бирдестеригер, Елена Якутскайга далайыла-судка нитээччиини, Иннокентий Лесхозка уонна Зинаида комсомол райкомутар үлэлиһилэр, Николай 13 №-дээх СПТУ-а үөрүүр, Оттон Лиза, Валера, Катя уонна Данил — Чуралгы орто аскуолатын үлэһэччилэрэ.

Синьоккиа: Зинаида Ива-
новна уонна кини оҕолоро
(уучаттан) Вера, Александра,
Василий, Елена, Иннокен-
тий, Зинаида, Николай, Ан-
га, Валера, Катя уонна Да-
ниэл.

П. Окмешников фотота.

ОБЪЕКТИВКА—ОЛОХПУТ КЫРДЫГА

Үлэ соргулаах
боруогар

Быыл Чуралча орто окулатыгар 12 эдэр учуутад үүнэр көдүүнүн Үөрөтөр-интэр ула соргулаах бэруоҕар үктэнилэр. Манна Анастасия Федорова французскай тылга, Людмила Коледеникова, дуучча тылыгар, Иван Чиркоеначальнай байыаннай бөлөмүөннэ, Дария Чиркоева сазл тылыгар, Римма Федорова физкультурага үөрэткүхтөө.

Снимокка: (халгастан)
Н. Чирков уонна А. Фе-
доруна.

БИНИГИ ААДЫРЫСПЫТ: почтовый индекс 678700. Чурапчы с.
ул. Маркс уул. 12. ТЕЛЕФОННАРЫБЫТ: редактор—21-332, отделдар—
265, уюмсай 21-505.

«Сага олох» («Новая жизнь») — орган Чуралчинского райкома КПСС и районного Совета народных депутатов Якутской АССР.

Индекс 54907. Газета выходит по вторникам, четвергам и субботам на якутском языке. Объем 1 печ. лист. ЧУРАПЧИНСКАЯ РАЙОННАЯ ТИПОГРАФИЯ.
№ 34643A 121—122. с. Чурапча ул. Карла Маркса 12. Тираж 3465